

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายสุพจน์ ไข่มุกด์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ๓๕/๒๕๔๘

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๒

ประเด็นวินิจฉัย

๑) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗ หรือไม่

๒) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง การที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ที่บัญญัติว่า “...และนำค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงมาวางศาลและนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือหาประกันให้ไว้ต่อศาลภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง” เป็นบทบัญญัติที่ขัดขวางการนำคดีขึ้นศาลให้ครบสามศาล ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๑๕ บทบัญญัติดังกล่าวจึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๑๕ นั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ นั้น เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของผู้แพคดีที่ยื่นอุทธรณ์คำสั่งผ่านศาลชั้นต้น หากผู้แพคดีจะขอให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาอีกชั้นหนึ่งว่า คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลชั้นต้นชอบหรือไม่ ผู้อุทธรณ์จึงขอให้ศาลอุทธรณ์สั่งใหม่ การอุทธรณ์ตามมาตรานี้ผู้อุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ต้องนำเงินค่าฤชาธรรมเนียมมาวางศาล

และนำเงินมาชำระ หรือหาประกันให้ไว้ต่อศาลภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลได้มีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ ซึ่งการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้อุทธรณ์คำสั่งต้องปฏิบัตินี้ เพื่อเป็นการประกันว่าอีกฝ่ายหนึ่งมีทางได้รับชำระหนี้และจะเป็นการประวิงการชำระหนี้ เพราะเมื่อศาลอุทธรณ์รับอุทธรณ์ไว้พิจารณา จะยังไม่มี การบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ทำให้การบังคับคดีต้องล่าช้าออกไป จึงควรให้ผู้ชนะคดีมีหลักประกันการชำระหนี้ตามคำพิพากษา มิฉะนั้น ผู้แพ้คดีอาจใช้กฎหมายในส่วนนี้เพื่อประวิงการบังคับคดี แม้ว่า การมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์จะทำให้คดีของผู้ร้องไม่อาจสู่กระบวนการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ซึ่งผู้ร้องได้แย้งว่าเป็นการขัดขวางการนำคดีขึ้นศาลให้ครบสามศาล นั้น เป็นความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรมและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ไม่เป็นการกระทบถึงอำนาจอธิปไตยและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แต่อย่างใด ซึ่งการจำกัดสิทธิดังกล่าวนี้เป็นการจำกัดสิทธิตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดไว้ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาในแต่ละชั้นศาล

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป มาตรา ๓ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง มาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติวางหลักประกันความมั่นคงแห่งสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะถูกจำกัดมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม ฯลฯ จะกระทำมิได้

การจำกัดสิทธิดังกล่าวนี้จึงไม่เป็นการละเมิดต่อสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล โดยให้ความเสมอภาคและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ไม่กระทบถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แต่อย่างใดและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ถือว่าได้สัดส่วนและพอสมควรแก่เหตุ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ แล้ว และมาตรา ๓๐ ที่บัญญัติให้บุคคลเสมอกันในทางกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันนั้น ไม่ได้

หมายความว่าทุกคนในสังคมจะได้รับการปฏิบัติทางกฎหมายเหมือนกัน มาตรา ๓๐ บัญญัติเรื่องหลักความเสมอภาค ในความหมายที่มีได้บังคับให้องค์กรต่าง ๆ ของรัฐต้องปฏิบัติต่อบุคคลทุกคนอย่างเดียวกัน ตรงกันข้ามกลับบังคับให้ปฏิบัติต่อบุคคลที่แตกต่างกันในสาระสำคัญ แตกต่างกันไป ตามลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ จึงไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐

สำหรับกรณีที่ได้แย้งว่าคำสั่งศาลจัดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นได้ว่า มาตรา ๑๕๗ เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงอำนาจของศาลในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี ซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในหมวดศาล โดยมาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติว่าด้วย “ศาลยุติธรรม” ซึ่งเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการ แสดงให้เห็นว่า รัฐธรรมนูญ ได้รับรองให้ศาลยุติธรรม มีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา...แต่มีได้บัญญัติให้การรับรองสิทธิของคุณความในการที่จะได้รับการพิจารณาในศาลยุติธรรมครบทั้งสามชั้น โดยบัญญัติว่า “เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น” หมายความว่า กฎหมายอาจกำหนดให้แต่ละศาลมีอำนาจพิจารณาคดี เป็นกรณีพิเศษหรือให้เป็นการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นที่ยุติในศาลใดศาลหนึ่งก็ได้ ส่วนในมาตรา ๒๑๕ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่และวรรคห้า เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจพิพากษาคดีของศาลฎีกา ไม่เกี่ยวกับประเด็นตามคำร้อง

ประเด็นที่สอง เห็นว่า ประเด็นตามคำร้องศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕ วินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวไว้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยซ้ำอีก เหลือประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเพิ่มเติม ดังนี้ คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ หรือไม่

เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ เป็นบทบัญญัติ ในหมวด ๑ ว่าด้วยบททั่วไป ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ใช้โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นบทที่ควบคุมการใช้รัฐธรรมนูญทุกมาตรา เช่นเดียวกับหลักทั่วไปในบรรพ ๑ ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และบทบัญญัติทั่วไปในภาค ๑ ตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตราดังกล่าวได้

พิจารณาดำเนินการแล้ว จึงเห็นว่า ๑) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗, ๒) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗

นายสุพจน์ ไข่มุกด์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ